GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
Romănia şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 55. Sâmbătă 9 (21) Martie 1885.

Braşovŭ, 8 (20) Martie 1885.

Amărăciunea ce a cuprinsŭ inimele bravelorŭ Românce din Sătmarŭ, când au vĕḑutŭ, că neîmpăcaţii duşmanĭ ai neamului românescŭ mergŭ acuma până a uneltí pe faţă chiar şi în contra năsuinţelorŭ de cultură ale femeilorŭ sătmărene, călcândŭ în picióre dreptate, lege, echitate şi bună cuviinţă, o înţelegemŭ pe deplinŭ, ba mai multŭ, o simţimŭ cu adêncă durere, căcĭ causa Sătmărencelorŭ este causa nóstră, cultura lorŭ este dorinţa şi mândria nóstră, inimile lorŭ batŭ de-o potrivă cu inimile nóstre.

In nevinovăţia scopului sublimŭ ce-lŭ urmărescŭ, în curăţenia nobilelorŭ lorŭ năsuinţe de cultură, femeile române sătmărene nu potŭ cuprinde cu mintea lorŭ miserabilulŭ planŭ, ce s'a pusŭ în lucrare de cătră adversarii noştri, spre a nimicí modestele sĕmĕnăturĭ ale culturei românescĭ şi spre a stinge viaţa naţională română cu desĕvêrşire în ţinutulŭ Sătmarului.

Se 'ntrébă Româncele din Sătmarŭ cu mirare: óre ce sĕ fie causa că ceea-ce s'a încuviinţatŭ sororilorŭ nóstre din Selagiu, sĕ ni se denege nouĕ, cum se póte ca aceeaşĭ reuniune, ce le-a fostŭ iertatŭ Sĕlăgenelorŭ sĕ-o formeze pentru cultura lorŭ, sĕ ne fie interḑisă nouĕ?

Au dreptate damele nóstre din Sătmarŭ décă recunoscŭ, că fapta autorităţilorŭ maghiare care într'unŭ judeţŭ opresce ceea-ce încuviinţéză în altŭ judeţŭ, n'are nicĭ unŭ temeiu logicŭ şi este o curată absurditate. Cu tóte astea trebue sĕ le spunemŭ, că pe noi nu ne-a surprinsŭ nicĭdecum arbitrarietatea, cu care s'a respinsŭ cererea justă şi legală a femeilorŭ române din Sătmarŭ.

Nu ne-a surprinsŭ, pentru că cunosceamŭ planulŭ duşmanilorŭ de-a sugrumá prin forţă viaţa naţională a Românilorŭ sătmărenĭ, ale acestorŭ estreme şi espuse posturĭ ale românismului.

Noi aicĭ din depărtare putemŭ sĕ distingemŭ mai bine direcţiunea evoluţiunilorŭ duşmane din părţile acele. De multŭ încă amŭ observatŭ, că Maghiarii dela putere consideră comitatulŭ Sătmarului ca şi cuceritŭ pentru maghiarismŭ. „Puţinele piedecĭ ce ni se vorŭ mai opune,“ îşĭ ḑicŭ ei, „le vomŭ delătura cu forţa. Sătmărulŭ este şi rĕmâne alŭ nostru“!

De aceea au înfiinţatŭ o societate de maghiarisare în acestŭ comitatŭ; de aceea s'au pusŭ în fruntea acestei societăţĭ vlădica ungurescŭ, fişpanulŭ cu tótă céta funcţiunarilorŭ unguresci; de aceea persecută pe profesorulŭ de limba română din oraşulŭ Satumare; de aceea cerŭ sĕ se casseze catedra de limba română dela acelŭ gimnasiu; de aceea colindă pe la scólele confesionale românescĭ, cu scopŭ ca prin ameninţărĭ şi corupţiunĭ cu banĭ sĕ spargă organisaţia nóstră scolară poporală din acelŭ ţinutŭ; de acea teroriséză şi prigonescŭ pe toţĭ Românii binesimţitorĭ, cărora le zace la inimă cultura şi fericirea némului românescŭ; de aceea în fine, nu vorŭ sĕ sufere nicĭ înfiinţarea unei reuniunĭ filantropice şi de cultură a femeilorŭ române sătmărene şi apeléză la forţă, când vĕdŭ că după dreptate şi după lege nu-o potŭ oprí!

Tóte aceste atentate se întêmplă. Pe fie-care ḑi sosescŭ scirile cele mai revoltătóre despre ele, dar nimenĭ nu alérgă în apĕrarea bieţilorŭ Sătmărenĭ, în a cărorŭ staulŭ au intratŭ de tóte părţile lupii flămênḑĭ.

Archipăstorii lorŭ sufletescĭ stau departe de ceea ce sĕ petrece; nu sare nicĭ unulŭ în ajutorulŭ turmei ameninţate. Unulŭ se ocupă în tótă liniştea cu ale economiei; şi celălaltŭ clocesce mereu la marele planŭ alŭ viitorului sĕu palatŭ, ce speră că i-lŭ va dărui d. Trefort, dreptŭ recunoscinţă, pentru că le értă inspectorilorŭ regescĭ de scóle tóte năsdrăvăvăniele, tace la tóte, sufere chiar ca credincioşii sĕi se fie crescuţĭ în altă religiune, şi aderéză la principiulŭ proclamatŭ de ministru, că statulŭ ungarŭ nu este statŭ poliglotŭ.

In asemenĭ împrejurărĭ este lucru fórte naturalŭ, că Românii din Sătmarŭ, uiduiţĭ şi goniţĭ de pe tóte terenele, au vĕḑutŭ în înfiinţarea Reuniunei femeilorŭ române sătmărene unŭ mijlocŭ de scăpare alŭ culturei române atâtŭ de urgisite de cătră adversarii şi năpăstuite chiar de cătră archipăstorii lorŭ.

Cu atâtŭ mai mare a trebuitŭ sĕ fie mâhnirea lorŭ vĕḑêndŭ rĕspunsulŭ ce l'au primitŭ mamele, surorile, fiicele şi soţiele lorŭ dela vice-şpanulŭ şi protonotarulŭ comitatului, la cererea de a li se încuviinţa statutele reuniunei lorŭ, întocmai cum s'aŭ încuviinţatŭ şi statutele altorŭ asemenea reuniunĭ.

Dar în Selagiu elementulŭ românŭ este mai numerosŭ şi mai puternicŭ. „Aicĭ,“ şi-au ḑisŭ adversarii noştri, „numai încetulŭ cu încetulŭ vomŭ puté cucerí terêmulŭ pentru maghiarismŭ, dar în Sătmarŭ suntemŭ mai tarĭ, aicĭ trebue sĕ suprimămŭ cu forţa orice mişcare românéscă.“

Adversarii noştri nu s'au sfiitŭ de a comite atentatulŭ cutezătorŭ în contra dreptăţii şi a legei. Ei speréză negreşitŭ că nimenĭ nu li se va mai opane şi că prin acestŭ asaltŭ vorŭ da lovitura de mórte năsuinţelorŭ de cultură ale elementului românŭ Sătmărênŭ, înhămându-lŭ pentru totdéuna la juguŭ maghiarismului.

Se înşélă însă tiranii din Sătmarŭ.

Viă este încă conscinţa naţională în poporulŭ românŭ din acestŭ ţinutŭ şi dela energia şi patriotismulŭ Româncelorŭ sătmărene depinde viitórea lui isbândă.

Vice-şpanulŭ dela Careii-marĭ declară, că ministrulŭ de interne refusă încuviinţarea statutelorŭ Reuniunei femeilorŭ române din Sătmarŭ.

Dacă este aşa, atuncĭ Sătmărenelorŭ române nu le mai remâne altă cale spre a'şĭ apĕra cultura ameninţată decâtŭ a merge în deputaţiune la Majestatea Sa prea graţiosulŭ nostru monarchŭ şi a-lŭ ruga sĕ ia cultura lorŭ în înaltulŭ sĕu scutŭ.

Deputaţiunea Româncelorŭ din Sătmarŭ va aduce şi acelŭ bine pentru noi toţĭ, că în cele din urmă va dá ocasiune Capului statului, ca sĕ se convingă câtŭ de maltratatŭ şi prigonitŭ este aḑĭ elementulŭ românŭ de sub sceptrulŭ sĕu!

—o—

CRONICA POLITICĂ.

Danielŭ Irányi, preşedintele partidei independenţei şi dela 1848, a propusŭ camerei ungare unŭ proiectŭ de lege lucratŭ de elŭ cu privire la aşedarea strĕinilorŭ în Ungaria. Acestŭ proiectŭ cere ca fiecare strĕinŭ, care voiesce sĕ-şĭ aşeḑe domiciliulŭ în Ungaria, sĕ adreseze în timpŭ de şése ḑile dela sosirea sa o cerere de domicilare cătră primăriă. Străinulŭ atâtŭ în casulŭ acesta câtŭ şi când se va mutá dela unŭ locŭ la altulŭ trebue sĕ dovedéscă, respective sĕ producă unŭ testimoniu dela autoritatea locală despre o viaţă nepătată şi capacitatea de a se susţiné pe cale onorifică. Fugarii politicĭ sĕ fie dispensaţĭ de a produce unŭ testimoniu de moralitate séu de avere séu de capacitatea de a se susţiné. Străinulŭ póte fi primitŭ în comună numai pe basa unei licenţe de domiciliare. Cei ce nu vorŭ corespunde acestorŭ disposiţiunĭ, 30 de ḑile după admoniarea din partea autorităţii, sĕ fie isgoniţĭ din ţéră.

Se vede că proiectulŭ lui Iranyi este îndreptatŭ în contra Evreilorŭ strĕinĭ, căcĭ anevoie se vorŭ aşeḑá alţĭ strĕinĭ cu domiciliulŭ în Ungaria. Acésta resultă şi din motivarea sa, după care elŭ voiesce a oprí mai alesŭ domiciliarei unorŭ asemenĭ strĕinĭ, carĭ nu ducŭ o viaţă cinstită, ci trăiescŭ numai din înşelăciune, cămătăriă şi din esploatarea miseriei séu a nesciinţei altora.

*

In şedinţa dela 17 Martie n. a camerei italiane s'a desbătutŭ asupra politicei guvernului la Marea roşiă. Ministrulŭ de esterne Mancini, rĕspunḑêndŭ la împutările ce se facŭ guvernului, ḑise că acesta are douĕ programe: una mică şi modestă pentru timpulŭ de faţă, alta mare pentru eventualităţĭ viitóre. La Marea roşiă guvernulŭ urmăresce o politică curatŭ italiană, ér nu englesă; elŭ n'a făcutŭ guvernului englesŭ propunerĭ formale, pentru că se temea sĕ nu vateme simţĕmêntulŭ şi orgoliulŭ naţionalŭ englesŭ; a însărcinatŭ însĕ pe ambasadorulŭ italianŭ din Londra sĕ declare lordului Granville, că Italia e gata a 'i da ajutorulŭ necesarŭ spre a se împedeca catastrofe mai marĭ, şi acésta a făcut'o spre a da Angliei o dovadă de amiciţia Italiei, fără însă a se vătăma cele douĕ imperii aliate prin învoelĭ între Anglia şi Italia. De atuncĭ, ḑise Mancini, relaţiunile Italiei cu Anglia au devenitŭ totŭ mai strênse şi interesele reciproce au cerutŭ de o potrivă suprimarea revoltei din Sudanŭ, care trebue supraveghiatŭ de unŭ stat puternicŭ, căcĭ numai aşa s'ar puté administra Egiptulŭ. Trupele italiane din Massauah au sĕ menţină ordinea în oraşŭ şi împrejurime, ér pe aderenţii Mahdiului, dacă vorŭ fi, sĕ-i ţină în frêu. Mai multŭ de atâta nu póte spune Mancini, dar rógă camera sĕ se gândéscă, că posiţiunea Italiei la Marea roşiă trebue regulată, că cestiunea afgană ţine tótă lumea într'unŭ sufletŭ, dar că relaţiunile Italiei cu Anglia suntŭ fórte frăţescĭ, fără d'a se altera raportulŭ cătră Germenia şi Austro-Ungaria. Guvernulŭ ia tótă responsabilitatea de ceea ce se face, fiindcă aşa cerŭ interesele Italiei.

*

Tóte ḑiarele din Londra, afară de »Daily News,« organulŭ guvernului, care tace, scriu într'unŭ tonŭ fórte iritatŭ asupra condiţiunilorŭ, ce le pune Rusia cererilorŭ anglese în cestiunea afgană (adecă ca sĕ rĕmână în posiţiunile ocupate şi sĕ mai ocupe şi Pendjdeh). Aceste dau mână liberă Rusiei de a înaintá în fie-care momentŭ după placŭ spre Herat. Concesiunea ce-o face guvernulŭ rusŭ la aparenţă este o amăgire. Foile anglese suntŭ nemulţămite, din causă că Gladstone a renunţatŭ la cererea primitivă a Angliei, ca trupele rurescĭ sĕ se retragă până la linia Sarakh. Rusia, ḑicŭ ele, se pórtă şi acum rĕu ocupândŭ mereu ţinuturĭ nouĕ. Amânarea rĕsboiului este numai în favorulŭ Rusiei. Şi »Daily Telegraph« îşĭ esprimă neîncrederea în procederea Rusiei şi mustră pe Gladstone pentru că a cedatŭ cu privire la pretensiunile primitive ale Angliei, deórece prin acésta Rusia a devenitŭ mai cutezătóre şi susţinerea păcii mai neverosimilă.

*

Se pare că între Franţa şi China s'au începutŭ tractărĭ de pace. După o scire din Tien-Tsin ce a primit'o „Times,« cu negoţiările este însărcinatŭ Li-Hung-Tşang. Ceea ce silesce pe Chinesĭ sĕ 'ncheiă pace, este împrejurarea că Japonesii au luatŭ o atitudine ostilă faţă cu China, cerêndŭ ca trupele acesteia sĕ evacueze Corea. In Tokio demnesce o disposiţiune fórte rĕsboinică, poporulŭ cutrieră stradele strigândŭ: »Rĕsboiu cu China!« Ḑiarele japoneze cerŭ o alianţă cu Franţa, dar precum credemŭ, acésta va prefera o pace favorabilă, după ce a făcutŭ atâtea jertfe, decâtŭ sĕ mai continue rĕsboiulŭ.

Statulŭ unguerescŭ în periculŭ.

Afacerea librăriei din Năsăudŭ face pe ḑiarulŭ »L' Indépendance roumaine« sĕ scrie sub acestŭ titlu unŭ articolŭ de fondŭ, în care constată, că aci e vorba de unŭ nou actŭ de persecuţiune infamă şi de intoleranţă barbară în contra Românilorŭ. Numitulŭ ḑiarŭ 'şĭ încheiă articululŭ sĕu astfelŭ:

»Acestŭ actŭ va constitui o probă mai multŭ despre tirănia ce o esercită Ungurii asupra celorlalte naţiunĭ din regatulŭ sf. Stefanŭ. Ungurii, în persecuţiunile lorŭ în contra Românilorŭ, mergŭ pănă la absurdŭ, pănă a se face ridiculĭ. Căcĭ nu este óre ridiculŭ a confisca declaraţiunĭ vamale ca periculóse pentru naţiunea maghiară şi de a presenta pe celŭ mai liniştitŭ dintre librarĭ ca pe unŭ factorŭ fórte periculosŭ pentru statulŭ ungarŭ, fiind-că s'a găsitŭ catalogulŭ sĕu la unŭ librarŭ din Transilvania, plus douĕ declaraţiunĭ vamale? (Istoria lui Horia de Densuşianŭ e permisă, prin urmare nu póte fi periculósă).«

»Trebue ca edificiulŭ unui statŭ sĕ fie rĕu sdruncinatŭ şi sĕ se clatine, pentru ca ómenii sĕi politicĭ sĕ alerge la asemenea estremitățĭ.

„Şi fiind că e vorba de interdicţiunĭ, vomŭ da bunilorŭ noştri vecinĭ unŭ bunŭ sfatŭ, pe care îi rugămŭ sĕ'lŭ urmeze.

»Bucăţile române de 20 lei au efigia regelui Carolŭ I. şi mai multŭ decâtŭ amŭ dori, trecŭ fără nicĭ o pedecă în Ungaria şi se preumblă în buzunarele locuitorilorŭ ţĕrilorŭ supuse corónei Sf. Stefanŭ. Guvernulŭ unguerescŭ ar trebui sĕ se gândéscă, că presenţa banilorŭ cu efigia regelui Carolŭ I., printre poporaţiunea Ungariei, ar puté deveni periculósă pentru statulŭ unguerescŭ. Sĕ interḑică prin urmare d'a trece banii românescĭ fruntaria unguréscă.«

SCIRILE ḐILEI.

In »Intrunirea literară« de Joi a cititŭ d-şóra Octavia Rusu novela »O bună pescuire« de Alarcon. D. prof. Ioanŭ Popea a tractatŭ tema sa „Biblia şi istoria naturală despre omŭ" cu multŭ succesŭ şi a fostŭ viu aplaudatŭ.

—0—

Deputaţĭ mirenĭ pentru sinodulŭ archidiecesanŭ gr. or. s'au mai alesŭ: în cerculŭ I. Sibiiu d-nii Iacobŭ Bologa consil. aul. în pensiune şi Iónŭ de Preda advocatŭ în Sibiiu; în cerculŭ IV. Orĕştia-Deva: d-nii Dr. Iónŭ Mihu advocatŭ şi Drd. în drepturĭ Augustŭ A. Nicóră proprietarŭ; în cerculŭ Cluşului: d-nii Vasiliu Almăşanŭ şi Iónŭ Slavicĭ.

—0—

Intre tinerimea maghiară din Şemniţŭ, în Ungaria, domnesce o mare agitaţiune în contra studenţilorŭ românĭ dela Academia silvanală din acelŭ oraşŭ. Agitaţiunea a fostŭ provocată, ḑice »Pesti Naplo«, din incidentulŭ că cu ocasiunea unei petrecerĭ unŭ studentŭ românŭ cu numele Ioanŭ Deacŭ ar fi pronunţatŭ cuvinte vĕtămătóre la adresa Ungurilorŭ. Tinerimea maghiară a ţinutŭ mai multe întrunirĭ şi-a otărîtŭ a face demonstraţiunĭ în contra studenţilorŭ românĭ, décă studentulŭ Deacŭ nu va părăsí în terminŭ de douĕ sĕptĕmânĭ Academia din Şemniţŭ. Se înţelege, totdéuna provócă Românulŭ! Cluşiulŭ şi Pesta suntŭ martorĭ.

—0—

Câştigulŭ principalŭ alŭ lotĕriei sĕracilorŭ din Viena, se pare că va rĕmânea oraşului Viena. Tóte ostenelele de a se găsi posesorulŭ losului în Făgăraşŭ şi împrejurime, unde se trimesese, au fostŭ zadarnice, şi Sâmbătă în 21 Martie n. terminulŭ pentru ridicarea banilorŭ espiră. De se va găsí norocosulŭ, sĕ dea imediatŭ până mâne séră o telegramă la Viena.

—0—

Camera advocaţilorŭ din Sibiiu face cunoscutŭ, că advocatulŭ Iónŭ Popa, care fusese însărcinatŭ cu administrarea cancelariei advocatului Rudolf Marlin, a fostŭ înlocuitŭ în acéstă calitate de curatorŭ cu Dr. Nicolau Olariu.

—0—

Lunĭ séra unŭ fruntaşŭ dela batalionulŭ 23 de vĕnătorĭ din Odorheiu a împuşcatŭ în casarmă pe doi vĕnătorĭ. Fruntaşulŭ (conducĕtorulŭ de patrulă) se'ntorsese cu cei patru ómenĭ ai sĕi dela patrulare din oraşŭ şi în locŭ sĕ se anunţe, începù a glumí cu unŭ vênătorŭ, care se temea fórte multŭ de puşcă. Ţintì cu puşca nencărcată asupra lui şi, fiindcă vênătorulŭ şi de astă dată se arăta sfiiciosŭ, ḑise fruntaşulŭ: »Dacă tu te temĭ atâtŭ de multŭ de puşca nencărcată, ce vei face înaintea unei puscĭ încărcate?« şi luândŭ din patrontaşŭ unŭ patronŭ cu glonţŭ, ce-lŭ primise pentru serviciulŭ sĕu, încărcà puşca fără sĕ închiḑă camera şi ţintì din nou asupra vênătorului. Acesta se ascunse după unŭ altŭ vênătorŭ. In momentulŭ acesta unŭ alŭ treilea vênătorŭ se apropià de fruntaşŭ, îi smulse puşca din mână, dar în acelaşĭ timpŭ se descărcà şi lovì pe cei doi, pe unŭ Românŭ şi unŭ Ungurŭ, carĭ căḑură imediatŭ morţĭ. Fruntaşulŭ se află în arestŭ şi înstrucţiunea urméză.

Corpulŭ representativŭ alŭ oraşului Deşiu a hotărîtŭ sĕ se alăture ca membru fundatorŭ la reuniunea de maghiarisare ardelénă din Cluşiu şi sĕ triméță representanţĭ şi în adunarea generală de constituire.

—0—

Comitetulŭ societăţii »Scóla Română« din Suceava, (Bucovina) într'unŭ apelŭ făcutŭ publicului românŭ din ţara românéscă şi din celelalte ţĕrĭ române, cere ajutorulŭ lui pentru biblioteca acelei societăţĭ.

—0—

»Presse« din Viena află, că congresulŭ naţionalŭ bisericescŭ alŭ Sêrbilorŭ din Ungaria se va conchiăma pe la 15 Augustŭ a. c. în Carloviţŭ.

—0—

In noulŭ magasinŭ de bijuteriă alŭ d-lui D. Friedmann, în Bucurescĭ în faţa Teatrului-Naţionalŭ, se află espusă coróna oferită de adunarea deputaţilorŭ Domnului Moldovei, Stefanŭ celŭ Mare. Acéstă corónă de bronzŭ, turnată la Bruxelles după modelulŭ celei depuse de Adunarea deputaţilorŭ cu ocasiunea serbării desvălirii statuei marelui Domnŭ, este de foi de stejarŭ, peste carĭ se înfăşură o panglică p'alŭ cărui bronzŭ strălucesce inscripţiunea, la stânga: »Adunarea deputaţilorŭ,« d'asupra: »5 Iuniu,« la drépta: »Lui Stefanŭ,« ér josŭ, pe nodulŭ panglicei, suntŭ înscrise tóte bătăliele repurtate de Stefanŭ celŭ Mare. Coróna are o mărire în circonferinţă de peste patru metri, şi pórtă pe foile de stejarŭ numele tuturorŭ judeţelorŭ.

—0—

D. Moceanu, profesorŭ de gimnastică şi de jocurĭ naţionale din Bucurescĭ, va vení în curêndŭ în Ardélŭ ca sĕ recruteze o trupă de jucătorĭ de danţurĭ naţionale, cu care sĕ se ducă la esposiţiunea din Anvers.

—0—

Sâmbătă 9 Martie, artiştii societarĭ ai teatrului naţionalŭ din „Bucurescĭ« vorŭ jucá pentru ântêia óră »Ovidiu.« piesă în patru acte de d. V. Alexandri. „România" ḑice că în acésta séră teatrulŭ va fi iluminatŭ cu lumină electrică.

—0—

„Citimŭ următórele în »Gazeta Săteanului« din Râmniculŭ Sĕratŭ: „Ni se scrie din Bercenĭ, că mai mulţĭ sătenĭ din plasa Câmpulŭ, judeţulŭ Prahova, suntŭ în momentulŭ de a formá o societate, cu reşedinţa în comuna Bercenĭ, cu numele de »Cetatea Română.« D. C. N. Popŭ, care ne dă acéstă scire, ne trimite statutele acestei societăţĭ. Scopulŭ ei e: ajutarea copiilorŭ sătenĭ la meşteşugurĭ şi carte, încurajarea lorŭ la învĕţătură, artă, comerţŭ şi industriă română. Clădirea unui localŭ de scólă şi înzestrarea ei cu unelte de diferite profesiunĭ. Procurarea de cărţĭ şi aducerea de maestri şi maestre, carĭ sĕ înveţe copii sătenilorŭ.«

—0—

Camera română a respinsŭ proiectulŭ privitorŭ la restabilirea porturilorŭ france, Galaţĭ şi Brailă, în şedinţa de alaltaerĭ, cu 61 contra 29 voturĭ.

—0—

Camera francesă a votatŭ proiectulŭ de lege, care ridică vama pentru importulŭ vacilorŭ şi alŭ boilorŭ dela 8 la 12 francĭ, pentru boi tinerĭ şi vacĭ tinere dela 5 la 8 francĭ, pentru viţei dela 1 fr. 50 centime la 4 francĭ, pentru berbecĭ bătuţĭ dela 2 la 3 francĭ, pentru miei, capre şi purcei dela 50 centime la 1 francŭ, pentru porcĭ dela 3 la 6 francĭ. Vama pentru carne próspĕtă s'a ridicatŭ la 7 francĭ pentru 100 de Khilo, pentru carne sĕrată la 8 francĭ şi 50 centime.

—0—

Din Bulgaria se anunţă, că guvernulŭ bulgarŭ chiamă sub stégŭ voluntarĭ.

—0—

Organulŭ camerei de comerţŭ din Newyork »Chamber of Commerce Journal and Exhibition Reporter« sfătuesce pe ómenĭ a nu mai emigra la America, deórece mii de lucrătorĭ stau fără pâne. Numai în Newyork suntŭ 45,000 de familii sĕrace, numĕrândŭ 180,000 de membri, carĭ n'au cu ce sĕ trăéscă. In unele districte morŭ ómenii de fóme, ér în altele ducŭ o viéţă miserabilă cu puţinulŭ câştigŭ.

Atentatŭ asupra culturei femeilorŭ române din Sătmarŭ.

Din părţile Sătmărene, 15 Martiu 1885.

Domnule Redactorŭ! Starea nóstră în care ne aflămŭ astăḑĭ este insuportabilă, despre acésta martore ni sunt strigătele cele multe din partea Românilorŭ. Au dóră nu ţi se revóltă simţulŭ de dreptate, când trebue sĕ îndurĭ atâtea nedreptăţĭ şi fărădelegĭ, fără sĕ fi datŭ causă justă la acelea? Au dóră nu suntemŭ fii credincioşĭ ai acestei patrie, pe care o apĕrămŭ cu braţele nóstre, şi în timpŭ de restriste amŭ statŭ cu pepturile deschise contra duşmanilorŭ gata a muri? Şi cu tóte acestea Maghiarii dela putere pre noi ne judecă a fi rĕsvrĕtitorĭ, noi carĭ prin sudórea nóstră contribuimŭ la susţinerea patriei; noi suntemŭ consideraţĭ ca fii cei vitregĭ, pentru aceea ne apasă duşmanulŭ fără sufletŭ şi încă aceia pe carĭ îi susţinemŭ cu obolulŭ nostru pe scaunulŭ de stăpânŭ!!

Óre este cu putinţă sĕ tăcemŭ, când te părăsescŭ şi cei ce mai au putere de a apĕrá drepturile poporului românŭ, când dênsii dau terenŭ ca inimiculŭ sĕ străbată în sanctuarulŭ poporului, pre care-lŭ mai are ca singură mângăiere? când vedemŭ năvălindŭ gendarmeria sĕ rumpă şirurile poporului şi sĕ-lŭ debiliteze, ca aşa în urmă sĕ-lŭ nimicéscă? „Turma părăsită se împrăştiă şi o pradă toţĭ câţĭ voescŭ.« Multŭ sémĕnă cu acésta turmă nenorocită poporulŭ românŭ, elŭ încă nu are altŭ dreptŭ decâtŭ acela, ce-lŭ are turma nenorocită, adecă a'şĭ da laptele, lâna, mielulŭ, în fine a se da însaşĭ.

După acestŭ preludiu se vĕ descriu faptulŭ ce m'a îndemnatŭ a prinde condeiulŭ în mână:

Bravele dame române din acestŭ comitatŭ se adună la o petrecere adevĕratŭ însufleţitóre şi acolo se vorbesce despre înfiinţarea unei reuniunĭ culturale a femeilorŭ, spre care scopŭ se şi alege unŭ comitetŭ provisorŭ pentru compunerea statutelorŭ, icare nu peste multŭ timpŭ şi-a şi împlinitŭ sarcina onorifică, căcĭ statutele repede s'au compusŭ şi pentru a obţiné întărirea legală s'au şi aşternutŭ din partea preşedintei interimale vicecomitelui comitatensŭ, ca apoi dênsulŭ sĕ-le trimită la ministru

Până aci tóte lucrurile curgeau în cea mai bună ordine şi se făcură tóte cele de lipsă ca damele române sĕ pótă avé Reuniunea lorŭ cu statute întărite, ca aşa sĕ-şĭ pótă începe activitatea câtŭ de îngrabă, din care causă i-se şi facŭ d-lui vicespanŭ o visită prin d-na Ana Bilţŭ ca preşed. inter. şi d-na Gizella Drumariu, cu care ocasiune vicespanulŭ se afia în Baia-mare. Visita se face în 11 Febr. a. c. când vicespanulŭ cu totŭ cavalerismulŭ sĕu promite onorabilelorŭ dómne că va face totŭ ce e posibilŭ, ca statutele sĕ fiă câtŭ de timpuriu întărite; însă prelângă tóte numai în luna lui Maiu le póte susterne Ministrului după ce va fi o adunare comitatensă. Venindŭ cele dóuĕ dame dela visită, conversândŭ între sine una observà: „Soră, nu-i lucru curatŭ, d-lŭ acesta era fórte nervosŭ şi hesitá când a vorbitŭ cu noi şi se părea a schimba la faţă, după culise este ceva necuratŭ.« Şi ce sĕ veḑĭ, presimţulŭ era cu temeiu, căcĭ în 16 Februariu a. c. putu-rămŭ ceti în fóia oficiósă a comitatului »Szatmármegyei Közlöny« că s'a denegatŭ întărirea statutelorŭ. Nu preste multŭ timpŭ vine resoluţiune din oficiu, care este următórea: „Másolat 1281/1885 Szatmár megye alispánjától. Nagybánya Város polgármesterének Biltiu Erdös Anna és dr. Lukács László altal hozzám beterjesztelt 's altalam a Nagyméltoságu m. kir. belügyministeriumhoz felküldött »szatmármegyei román nök egyleténék« alapszabály tervezetéköl emlitett minizster ur folyó évi 8051 sz. alati rendeletével a jováhagyást megtagadta. Erröl a polgármester urat az alapszabálv tervezetének kézlesitése végetti megküldése mellett oly felhivással értesitem hogy a tervezöket bármily nemü egyleti müködéstöl tiltsa el, ellenkezö esetben velök szemben a törvény teljes szigorát alkalmazza N. Károly 1885 Februar 17-én Ujfalusi s. k. alispán.

517/885. A rendelet másolatban mellék letei pedig eredetben vétbizonylat mellet id: elnök nönek kézbesittetik, — egyzsersmind a rendelet a polgármester a fökapitánynak is elöforduló esetben foganat szerzés végett kiadatik. N.-Bányán 1885 évi febr. hó 25-én tartott tanácsülésböl Lajos Gyorgy s. k. föjegyzö.

(Nr. 1281/1885. Dela vicespanulŭ comitatului Sătmar. — Cătră primarulŭ oraşului Baia-mare. Excelenţa Sa ministrulŭ reg. ung. de interne a denegatŭ prin ordinaţiunea sa cu Nr. 8051 din anulŭ c. întărirea proiectului de statute alŭ Reuniunii femeilorŭ române din comitatulŭ Sătmarului, ce mi-s'a presentatŭ mie de cătră Bilţiu Erdös Ana şi Dr. Vasile Lucaciu şi care a fostŭ înaintatŭ numitului ministru de interne. Despre acésta însciinţezŭ pe d. primarŭ alăturândŭ proiectulŭ de statute pentru îmănuare şi provocându-lŭ, ca sĕ-i oprésca pe proiectătorĭ dela orĭ şi ce lucrare pentru reuniune, ér la dincontră sĕ aplice faţă cu dênşii tótă rigórea legii. Cărĕii-mărĭ, Februariu 17, 1885. Ujfalusy m. p. vicespanŭ.

517/1885. Ordinaţiunea se îmănuează presidentei provisorie prelângă recipisă în copiă, ér aclusele în originalŭ, — ordinaţiunea se trimite şi primarului şi căpitanului supremŭ spre executarea în casurile obveniente. Baia-mare 25 Februariu 1885. Din şedinţa consiliului. Georg Lajos m. p. protonotarŭ.

Ĕtă până unde a mersŭ părtinirea vicespanului comitatensŭ! Domnia-sa vorbesce într'o formă, şi fapta dovedesce alta; unde-i este cavalerismulŭ şi nobilitatea pretinsă? Se póte că în modŭ naturalŭ, după legea psichologică, schimbá faţa când se vedea înaintea celorŭ douĕ dame române, carĭ cereau părtinirea lui ce li-o şi promise, deşi în sufletulŭ sĕu şi în inima sa vibra, póte, rĕsbunarea. După cum se aude, acestŭ bărbatŭ este omulŭ pe carele ilŭ ţinŭ în evidenţă ca sĕ li se trămită de »föişpanŭ« fraţilorŭ din Caraşŭ-Severinŭ în loculŭ paşei din presinte, sĕ fie pregătiţĭ!

Altcum mulţĭ sunt de părerea, că statutele de sub întrebare n'au trecutŭ pragulŭ acestui comitatŭ că totuşĭ

aşa mare nedreptate nu póte se comită(?) nicĭ ministrulŭ unguréscŭ, ca statutele dameloră sătmărene sĕ-le respingă, fiind acele în tóte asemenea statuteloră Reuniunei dameloră selăgiene, pe carĭ totŭ acelŭ ministru le-a aprobatŭ. Fiă orĭ şi cum, din aceste se póte vedea, până unde amŭ ajunsŭ noi din acestŭ comitatŭ; nu ni se concede ca între marginile legei sĕ profesămŭ cultura, nicĭ sĕ ne însoţimŭ spre unŭ scopŭ nobilŭ şi mărețŭ cum este şi Reuniunea dameloră.

Ocupându-ne cu aşa lucrurĭ, îmĭ vine în minte unŭ bărbatŭ pe care Ungurii ilŭ numescŭ mare, acestŭ bărbatŭ în unŭ timpŭ când spiritele erau agitate, bună óră ca astădĭ, spune unŭ sfatŭ bunŭ şi părintescŭ fraţilorŭ sĕi Ungurĭ, pe care aflu de bine sĕ-lŭ amintescŭ şi eu cu acéstă ocasiune. Şi anume ḑice marele Szechény: „Sĕ dămŭ drepturĭ la toţĭ locuitorii Huniei, acesta nu este altŭ faptŭ creştinescŭ altŭ calculŭ bunŭ; sĕ dămŭ drepturĭ, că în urmă va fi pré târḑiu, şi patria se va risipi din temeiu şi va peri şi memoria Ungurului. Acésta este mărturisirea consciinţei mele, — căcĭ şi apa şi aerulŭ sfărîmă totŭ împrejurulŭ sĕu, — décă se apasă peste elasticitatea sa firéscă.“ (Stadium p. 118 pref. 290).

Acestŭ bărbatŭ le-a spusŭ cum potŭ a'şĭ întări esistenţa, însĕ tóte acele le privescŭ ca trecute, dér adeseorĭ profeţiile ómeniloră marĭ şi prevĕḑĕtorĭ se împlinescŭ.

Noi Românii din acestŭ regatŭ suntemŭ trataţĭ în unŭ modŭ cu totulŭ nepomenitŭ în secululŭ **XIX** care se ḑice alŭ luminei şi deşteptărei naţionale.

Voi mame romăne, fiţĭ mângăiate, căcĭ dreptatea va învinge, lucraţĭ mereu şi cresceţĭ fii lângă sînulŭ vostru devotaţĭ causei naţionale! **Sătmărénulŭ.**

Cestiunea porto-francuriloră române.

(Din raportulŭ d-lui Cogălniceanu).

Propuitorii proiectului delege, care se desbate acum în Camere l'au precedatŭ cu o espunere de motive, care arată, anŭ pe anŭ, colosala propăşire a porturiloră francе, şi cu dênsa şi colosala desvoltare ce a luatŭ prin acéstа comerciulŭ nostru internaţionalŭ, precum şi cifrele incasate de vămile nóstre, traducêndu-se acestea prin milióne. E de ajunsŭ a arăta, că în anulŭ ântêiu (1835) alŭ declarării Galaţiloră ca porto-francŭ, cifra vasuriloră ce intră în portŭ nu se suia la 300, 12 anĭ în urmă (1847) acea cifră se urcă la 1065; şi exportaţiunea cerealeloră representa 370,000 chile de Moldova. La 1855, adecă 20 de anĭ după declararea de porto-francŭ, Galaţĭ vedea intrândŭ în apele sale 1557 vase; mărfurile importate sĕ ridicau peste 230.000 tone, representândŭ 20,000,000 francĭ şi populaţiunea ajunsese la cifra de peste 60,000 locuitorĭ, când în 1830 ea nu era nicĭ măcarŭ de cincĭ séu şése mii suflete.

Prin tractatulŭ dela Paris Dunărea până la Galaţĭ, în modŭ oficialŭ, şi până la Brăila, în modŭ tăcutŭ, se declară ca făcêndŭ parte din regiunea maritimă, pentru care acéstă întindere şi fŭ succesivŭ pusă (prin tractatulŭ de Berlin) sub preveghiarea comisiunii europene.

Lucrările admirabile făcute la gurile Dunării dederă unŭ sporŭ nemărginitŭ comerciului nostru internaţionalŭ în genere, şi în deosebĭ traficului ambeloră porturĭ, carĭ din ḑi în ḑi luară unŭ avêntŭ mai puternicŭ, identicându-se în ele viitorulŭ întregei mişcărĭ economice şi comerciale a Româniеi.

Astfelŭ la 1873, adecă 38 anĭ după declararea porturiloră francе, vedemŭ că numai Galaţi a exportatŭ producte în valóre 100 milióne lei noi, a importatŭ mărfurĭ de 50 milióne, şi a primitŭ visita a 3,518 bastimente ale diverseloră naţiunĭ din Occidentulŭ şi Orientulŭ Europei.

Brăila a păşitŭ pe aceeaşĭ treaptă de desvoltare; valórea exportaţiunii cerealeloră întrecea încă şi cu multŭ cifra exportaţiunii lorŭ prin Galaţĭ.

Până a nu se pune însĕ în lucrare desfiinţarea privilegiului de porto-francŭ, dér chiar din ḑiua promulgării legii, care decreta în principiu abolirea acestui privilegiu, comerciulŭ occidentalŭ se simţĭ lovitŭ şi începu a-şi căuta alte regiunĭ!

Iată, ce sĕ găsesce într'o scrisóre de curêndŭ apărutŭ: »Le comerce français en Roumanie, par Urbain Chousserie. Paris, 1884.«

Mulţumită linieloră lorŭ de căi ferate intrândŭ în România prin trei puncte, Iţcanĭ, Predealŭ şi Vêrciorova Austria şi Germania, proiectaseră de a monopolisa în mânile lorŭ totŭ comerciulŭ României. Puterile mai susŭ numite căutară dar mijloculŭ de a distruge pentru tot-d'auna concurenţa francesă, şi creḑură a'lŭ fi găsitŭ în desfiinţarea porturiloră francе în România.

Importaţiunea francesă se făcea prin porturile francе Galaţĭ şi Brăila, carĭ îi serviau dreptŭ întrepositŭ; în adevĕrŭ în aceste porturĭ veniau de se aprovisionau toţĭ negustorii grosiştĭ şi detailiştĭ ai Româniеi, ai Dobrogiei, ai Bulgariei şi ai Sêrbiei. Cifra afaceriloră tratate anualŭ pe aceste două pieţe era enormă. Porturile Galaţĭ şi Brăila se bucurau de o mare prosperitate comercială, şi erau departe de a se ascepta la lovirea teribilă, care avea sĕ le fie dată; pentrucă erau de abia doi anĭ de când o lege prelungise încă pentru ḑece anĭ privilegiulŭ lorŭ de porto-franco.

Motivulŭ pusŭ înainte de guvernŭ în aceste împrejurărĭ, este că într'o ţară de libertate existenţa unui privilegiu sau favorile acordate câtorva oraşe, nu ar putea sĕ fie luată în consideraţiune fără a lovi însuşĭ principiele, carĭ au servitŭ pururea de basă acteloră guvernului.

Este sigurŭ că guvernulŭ, dacă a agisatŭ din propria sa iniţiatívă, a creḑutŭ a face unŭ bine şi a servi interesele generale ale ţĕrei sale!

Din nenorocire desfiinţarea porturiloră francе a avut efecte funeste. Negoţianţii aşeḑaţĭ de douĕḑecĭ şi treiḑecĭ anĭ au fostŭ prinşĭ de frică şi au contenitŭ afacerile lorŭ. A fostŭ o panică generală. Eu însumĭ am cedatŭ impresiunii generale, când legea a fostŭ votată. Eu am scrisŭ o seriă de articole în ḑiare, spre a combate legea, demonstrândŭ că Galaţii şi Brăila erau ambele porturĭ, prin carĭ intră aurulŭ în România.

In adevĕrŭ, în vreme ce se esportă în 1880 prin trei puncte fruntarii austriace, Iţcanĭ, Predealŭ, Vêrciorova, o valóre totală de 43,884,900 francĭ, porturile Dunării, a căroră mişcare comercială este concentrată în Galaţĭ şi Brăila exportau în Europa, şi mai alesŭ la Londra şi Marsilia, o valóre de 175,033,888 francĭ, şi plăteaŭ guvernului românŭ o taxă vamală de 1,494,761 de francĭ contra 372,866 francĭ plătiţĭ de productele exportate în Austria. Am criticatŭ mai alesŭ taxa de jumĕtate la sută luată în porturile francе, şi a cărei mănţinere, după desfiinţarea acestora, nu mai are raţiune de a fi, şi constitue unŭ privilegiu în folosulŭ Austriei şi Germaniei, a căroră produse, intrând în România prin fruntariile de uscatŭ, sunt scutite de acéstă taxă.

Eu sunt convinsŭ, adaugă autorulŭ, despre adevĕrulŭ proverbului strămoşiloră noştri: Is fecit cui prodest. In adevĕrŭ cui putea sĕ folosésca imediatŭ desfiinţarea porturiloră francе, dacă nu Austriei, care dispune de trei linii ferate spre a dirige produsele sale în România, şi care ar monopolisa, împreună cu Germania, comerciulŭ acestei ţĕrĭ, dacă ar putea distruge traficulŭ care se face la Galaţĭ şi la Brăila cu naţiunile occidentale!

Societatea de Economiă politică.

Lunĭ séra s'a ţinutŭ în Bucurescĭ a treia întrunire a societăţii de economiă politică sub preşedinţa d-lui Al. Creţescu, presenţĭ fiindŭ 20 membrii.

După citirea procesului verbalŭ alŭ şedinţei precedente s'au pusŭ la votŭ şi s'au admisŭ în unanimitate patru noui membrii şi s'au mai propusŭ alţĭ şase.

La ordinea ḑilei era continuarea discuţiunei: dacă este sau nu oportunŭ a se înfiinţa o industriă naţională în ţară.

D. Em. Protopopescu Pache, după ordinea înscrieriloră, a luatŭ cuvêntulŭ şi a demonstratŭ utilitatea şi importanţa industriei în societăţile, care se pretindŭ civilisate. A arĕtatŭ cum la noi în ţară este mare nevoe, ca industria agricolă sĕ fiă scósă din vechea rutină şi sĕ-şĭ ia avêntulŭ ce comportă o asemenea activitate socială.

A demonstratŭ asemenea că ţĕrile, care vorŭ sĕ între în cerculŭ activităţii industriale, trebue mai ântêiu sĕ încépă cu industria casnică, fără a se avêntura de o cam dată în domeniulŭ mariloră industrii, marea industriă fiindŭ compatibilă numai naţiuniloră ce au unŭ escedentŭ de populaţiune, care nu găseşte destulŭ de lucru în agricultură. Constată că la noi lipsescŭ braţele, şi că ar fi o perdere economică dacă ne amŭ forţa sĕ deturnămŭ puţinele braţe ce avemŭ în agricultură spre a le destina fabriceloră marĭ. Citéză esemple de încercările făcute în ţară cu câteva marĭ industrii, şi insistă pentru desvoltarea aceloră industrii, care suntŭ strênsŭ legate cu agricultura, cum suntŭ: căşeriile, morile, velniţele, destilările, fabricatele petroliului, spălatulŭ linei; produsele seuriloră şi grăsimiloră, pielăriile, carne conservată, conserve alimentare, lemnăria lucrată etc. Apoi insistă pentru încurajarea industriei casnice „home industrie,« prodronulŭ marii industrii.

Arată cum trebue să deplângemŭ starea actuală a agriculturei la noi de óre ce, după datele ştiinţifice, populaţia ţĕrei nóstre, ca ţară agricolă, trebuia sĕ se îndoiascá, pe când miseria şi bólele a decimatŭ populaţiunea ţĕrei. Atrage atenţiunea asupra demoralisărei ce a pĕtrunsŭ până în cele din urmă strate ale societăţei, împuţinarea numĕrului căsătoriiloră, şi creşterea mortalităţei.

Conchide prin a rĕspunde afirmativŭ la cestiunea pusă: Dacă prin industriă naţională înţelegemŭ industria casnică. Se pronunţă contra mariloră industrii, care ar distrage cu pierderĭ braţele dela agricultură. In fine terminândŭ adaogă câteva argumente pentru a pune în evidenţă erorile vulgare, ce se făcŭ cu balanţa comerciului.

— D lŭ Popovicĭ a arĕtatŭ că altceva este a se trata cestiunea în teorie pură şi altceva cum se practică în tóte statele. Convenţiele comerciale dintre state turbură regulele abstracte ale sciinţei economice.

Crede că este bine şi oportunŭ a se înfiinţa industria în România. O ţĕră, care s'ar aplica esclusivŭ la ramura industriei agricole, ar fi întocmai ca unŭ capitalistŭ care şi-ar închide tótă averea într'o singură societate financiară.

Dacă nu plouă, tótă ţĕra sufere, căcĭ seceta aduce crisa cea mai teribilă, agricultura fiindu-ne singura sorginte de avuţii.

Dacă plouă multŭ, asemenea.

Industria agricolă, fără industriile derivate din ea, nu póte fi unŭ bine pentru noi. Decĭ mai întêiu avemŭ nevoiă a crea industriile derivate din industria agriculturei. Este tristŭ a vedea în tablourile statistice, la comerciulŭ nostru cu străinătatea că aducemŭ din Austro-Ungaria şi untŭ şi făină, şi brânzeturĭ, şi sforĭ, frînghii, şi altele, şi lemne de construcţii aducemŭ, noi cu pădurĭ seculare, şi căruţe ordinare, tóte acestea pentru mai multe milióne.

Chiar fabrice de zahărŭ şi altele se potŭ înfiinţa la noi, dar ca sĕ reuşéscă trebue bine cultivate sfeclele, mai multă capacitate la direcţiunea fabricei şi sĕ nu avemŭ tarife, care sĕ ne omóre în faşă orĭ ce industrie îndată ce se nasce.

Nicĭ o ţéră esclusivŭ agricolă nu esistă în Europa.

Infiinţarea industriei mai are şi alte avantage enorme. după cum s'a ḑisŭ, de a moralisa satele, de a ocupa pe ţĕranĭ în lunile de iérnă, de a face sĕ esiste în ţĕră unŭ terţiu Statŭ (tiers état bourgeoisie), care sĕ fie o forţă între funcţionarĭ şi ţĕranĭ, o forţă în ţĕră.

In fine prin industriă ţĕrile devinŭ libere, esemplu: Anglia, Francia, Belgia.

— D. Pallade cu o logică strînsă a resumatŭ argumentele ce se dau în favorulŭ marei industrii şi le a combătutŭ cu datele sciinţei economiei politice, admiţêndŭ soluţiunea emisă de d. E. Protopopescu Pake. D. Troteanu a vorbitŭ în sensulŭ celorŭ susţinute de d. Popovicĭ. Orele fiindŭ unspreḑece şedinţa s'a ridicatŭ, anunţându-se cea următóre pentru Sâmbătă 17 Martie, din causa sĕrbătoriloră ce începŭ la 18 Martie. Viitórea şedinţă va avea locŭ în pasagiulŭ românŭ Nr. 14.

(»România,«)

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz Trans.«)

Saarbrücken, 20 Martie. — Dintre nenorociţii din mina de cărbunĭ dela Kampfhausen s'au scosŭ până erĭ la 3 óre după amédĭ 137 morţĭ, 51 vii. Ceilalţĭ morţĭ nu se potŭ scóte decâtŭ fórte încetŭ din causa dărîmăturiloră.

Cattaro, 20 Martie. — Părechia princiară de corónă sosesce aḑi aci. Mâne de diminéţă plécă la Cetinge.

DIVERSE.

O festă a unui ginere. — In sĕptĕmânile din urmă, o festă ce i-a jucat'o princesei Beatrice din Anglia mirele sĕu prinţulŭ de Battenberg a adusŭ după sine o mică supărare între fidanţaţĭ. Princesa, care e fórte religiósă, poruncise ca pânzeturile de masă, şervetele şi batistele sale sĕ fie marcate, nu cu coróna şi cu monogramŭ, ci cu sentinţe biblice. Dar fiindcă numĕrulŭ acestorŭ albiturĭ este multŭ mai mare decâtŭ sentinţele potrivite, princesa se adresă cătră mirele sĕu şi acesta se oferĭ sĕ'i ajute cu sentinţe sfinte în limba latină. In adevĕrŭ, elŭ trimise o colecţiune de acestea, care s'au şi datŭ în lucru. Dar ce sĕ veḑĭ? Rufele sunt marcate, în roşu şi albastru, cu versurĭ începĕtóre din cele mai profane cântece d'ale studenţiloră. Mirésa s'a cam supĕratŭ puţintelŭ, dar Curtea e încântată de gluma atâtŭ de bine isbutită.

***

Inaintea curţii cu juraţĭ. — Acusatulŭ este unŭ omoritorŭ. Juriulŭ dă unŭ verdictŭ afirmativŭ asupra tuturorŭ cestiuniloră, — tăcêndŭ cu desăvêrşire asupra circumstanţeloră atenuante. Preşedintele puse acusatului întrebarea de rigóre: — Acusatule, ai sĕ facĭ vr'o observaţiune în privinţa aplicării pedepsei? — Una singură, d-le preşedinte: nu suntŭ partisanŭ alŭ pedepsei cu mórte!

***

Drumulŭ virtuţii. — Mamă! — Ce vrei? — Guvernanta mi-a ḑisŭ că tóte femeile ar trebuĭ sĕ mérgă pe drumulŭ îngustŭ alŭ virtuţii. — Neapĕratŭ! — Atuncĭ cum sĕ mergĭ p'acestŭ drumŭ cu turnura pe care o porţĭ în tóte ḑilele?

***

(†) **Necrologŭ.** — Dina Manole, soţia d-lui Ioanŭ Manole vechiŭ comerciantŭ, epitropŭ la biserica sf. Nicolae etc. şi mama d-lui Diamandi Manole, a încetatŭ din viaţă la 6 ale curentei în etate de 72 anĭ după scurtă suferinţă. Ceremonia funebrală se va face Sâmbătă în 9 ale curentei 3 óre p. m. Conductulŭ va porni din casele proprii Scheiu Nr. 1513 la biserica Sf. Nicolau din Braşovŭ. Fie-i ţĕrîna uşóră şi memoria binecuvêntată!

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 19 Martie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.95
Rentă de hârtiă 5%	93.85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	122.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.50
Bonurĭ rurale ungare	102.90
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.–
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	101.10
Bonurĭ croato-slavone	102.–
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 30
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119.30
Renta de hârtiă austriacă	83.45
Renta de arg. austr.	83.70
Renta de aurŭ austr.	108 75
Losurile din 1860	139 –
Acţiunile băncel austro-ungare	861.—
Act. băncel de creditŭ ung.	310. –
Act. băncel de creditŭ austr.	300.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.80
Napoleon-d'orĭ	9.80½
Mărcĭ 100 împ. germ.	60.60
Londra 10 Livres sterlinge	124.35

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 6 Martie st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	92½	—
Renta rom. amort. (5%)	94	—
» convert. (6%)	89⅞	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	33	—
Credit fonc. rural (7%)	100½	—
» „ „ (5%)	85¾	—
» » urban (7%)	96½	—
» » » (6%)	90½	—
» » » (5%)	83¾	—
Banca naţională a Românieĭ	1200	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	294	—
« » » Naţională	210	—
Aurŭ	12.½%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 20 Martie st. n. 1885.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.73	8.76
Argint românesc	8.70	8.75
Napoleon-d'orĭ	9.79	9.80
Lire turcescĭ	11.04	11.06
Imperialĭ	10.02	10.04
Galbenĭ	5.70	5.76
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.—
Ruble Rusescĭ	126.—	127.—
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţi cetitorĭ, carĭ vorŭ bine voi a se aboná la fóia nóstră de aici încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885, prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administraţiunea »Gazetei Transilvaniei.«

Mersulŭ trenurilorŭ
pe inia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Clușiu (	10.08	5 59	9.18	
Clușiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mező-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Clușiu (	8.57	5.40	7.08	
Clușiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ {	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ {	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.